

Warszawa, 11 marca 2020 r.

Pan Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów

Pani Małgorzata Jarosińska-Jedynak
Sekretarz Stanu
w Ministerstwie Funduszy i Polityki Regionalnej

Panie Premierze, Pani Minister,

w ramach konsultacji projektu Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności (KPO), który ma służyć odbudowie gospodarki, a także zielonej i cyfrowej transformacji Polski, przedstawiamy kwestie budzące szczególne zaniepokojenie w miastach Unii Metropolii Polskich.

Skutki pandemii odczuli wszyscy Polacy niezależnie od tego gdzie mieszkają. Dlatego tworząc Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności (RRF), Unia Europejska nadal chce rozwijać spójność i wyrównywać różnice w poziomie życia między dużymi miastami i mniejszymi ośrodkami. To podejście jest nam bardzo bliskie. Jednak zasada spójności musi działać w obie strony. Duże miasta nie mogą być traktowane rażąco gorzej niż pozostałe miejscowości tylko dlatego, że są duże, a taką logikę proponuje rząd w projekcie KPO. **Największe polskie miasta i ich obszary metropolitalne zostały potraktowane jako beneficjenci drugiej kategorii.**

Mamy do czynienia z dyskryminacją miast wojewódzkich w wielu obszarach tematycznych. Szczególnie niezrozumiałe jest to w zakresie środków przeznaczonych na zieloną transformację i niskoemisyjną mobilność gdzie planuje się wykluczenie wsparcia rozwoju miejskiego transportu szynowego. To właśnie duże miasta emitują najwięcej gazów cieplarnianych, a ich mieszkańcy najbardziej odczuwają skutki zmian klimatycznych. **Bez ich wsparcia osiągnięcie zakładanych przez UE celów jest praktycznie niemożliwe.** Tymczasem projekt KPO tego nie dostrzega i zakłada, że całe wsparcie w zakresie niskoemisyjnej mobilności miejskiej ma być skierowane na zakup taboru autobusowego – potrzebnego, ale zdecydowanie mniej efektywnego niż transport szynowy. **Nie można poważnie mówić o ograniczaniu emisyjności w sektorze transportu bez wsparcia rozwoju sieci tramwajowych, metra i kolei w największych polskich miastach.**

W wielu obszarach wsparcie dla dużych miast jest uwarunkowane jego niewykorzystaniem przez innych beneficjentów. Takie zapisy znajdują się m.in. w zakresie zielonej i błękitnej infrastruktury i zazieleniania przestrzeni publicznych, co ma szczególne znaczenie dla zwiększenia retencji i przeciwdziałania powstawaniu miejskich wysp ciepła. Ten sam zabieg dyskryminacyjny wobec dużych miast zapisano w propozycji wsparcia rozwoju sieci ciepłowniczych i chłodniczych, a także tworzenia nowych miejsc opieki dla dzieci do lat 3, które będzie skierowane w pierwszej kolejności do gmin, w których nie funkcjonują samorządowe żłobki. Ich wsparcie jest konieczne, dostrzegamy to, jednak nie zmienia to faktu, że to właśnie w największych polskich miastach jest ciągle najwyższe zapotrzebowanie na tego typu usługi. **Nie zgadzamy się z systemową dyskryminacją mieszkańców największych polskich miast i ich obszarów metropolitalnych.**

Projekt KPO zakłada, że wsparcie dla systemu ochrony zdrowia będzie koncentrować się na sektorze rządowym. Całkowicie zapomina się o doświadczeniach walki z epidemią COVID-19, kiedy to

szpitale samorządowe wzięły na siebie ogromny wysiłek związany z jej zwalczaniem. Nie da się zapomnieć o tym, że cała administracja publiczna (rządowa i samorządowa) brała i bierze w tym aktywny udział, jednak nie jest to odzwierciedlone w projekcie KPO. **Wsparcie rozwoju i modernizacji infrastruktury podmiotów leczniczych nie może pomijać szpitali i placówek podstawowej opieki zdrowotnej w największych polskich miastach.**

Olbrzymie wątpliwości budzi także zaplanowany sposób dystrybucji środków, które mają być praktycznie w całości powierzone instytucjom centralnym. Zasadę tę zastosowano także w typowo samorządowych obszarach, jak edukacja podstawowa i ponadpodstawowa (m.in. w zakresie środków na cyfryzację szkół). Takie rozwiązanie już wielokrotnie okazywało się nieefektywne i znacząco wydłużało proces wydatkowania środków, a finalnie, w obliczu problemów z tym związanych, instytucje centralne zwracały się o pomoc do samorządów (jak w przypadku programu Czyste Powietrze). **Opóźnienia w wydatkowaniu środków z KPO mogą doprowadzić wprost do utraty ich części.**

Zwracamy także uwagę, że przedstawiony do konsultacji projekt KPO zawiera bardzo istotną lukę, która de facto uniemożliwia merytoryczną ocenę skuteczności zaplanowanej interwencji, a co za tym idzie możliwości osiągnięcia jego głównego celu. Brakuje rozdziału zawierającego analizę *wpływu planowanych interwencji na wzmocnienie odporności gospodarczej, społecznej i instytucjonalnej*, który jest jednym z obowiązkowych elementów KPO zgodnie z rozporządzeniem ustanawiającym Instrument na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności. **Apelujemy o jak najszybsze udostępnienie ww. analizy i umożliwienie odniesienia się do niej na etapie konsultacji społecznych.**

Na koniec, trzeba zwrócić uwagę na fakt, że dyskryminacja największych polskich miast w ramach zapisów KPO jest, niestety, elementem szerszej polityki rządu w tym zakresie. Na podobne co do skutków kwestie zwracaliśmy uwagę w stanowisku dotyczącym projektu Umowy Partnerstwa z 17 lutego br. oraz wielu poprzednich stanowiskach dotyczących działań legislacyjnych, które negatywnie odbijają się na finansach jst. Dotyczy to w szczególności największych miast, które zapewniają dostęp do wielu usług publicznych nie tylko swoim mieszkańcom, ale i mieszkańcom gmin wiejskich i małych miast położonych w ich najbliższym sąsiedztwie (w obszarach funkcjonalnych) i które wielokrotnie deklarowały wolę ścisłej współpracy z administracją rządową zgodnie z zasadą „silny samorząd – silna Polska”.

Z wyrazami szacunku

Tadeusz Truskolaski
Prezydent Miasta Białegostoku

Rafał Bruski
Prezydent Miasta Bydgoszczy

Aleksandra Dulciewicz
Prezydent Miasta Gdańska

Jerzy Woźniak
Z-ca Prezydenta Miasta Katowice

Bogusław Kośmider
Z-ca Prezydenta Miasta Krakowa

Krzysztof Żuk
Prezydent Miasta Lublin

Hanna Zdanowska
Prezydent Miasta Łodzi

Jacek Jaśkowiak
Prezydent Miasta Poznania

Piotr Krzystek
Prezydent Miasta Szczecin

Rafał Trzaskowski
Prezydent m.st. Warszawy

Jacek Sutryk
Prezydent Wrocławia